

DADES SOBRE DEONTOLOGIA, HONORARIS, TORN D'OFICI I ESTRANGERIA

Mantenint aquesta secció trimestral del Món Jurídic, iniciada l'any 2016, us presentem un nou document relacionat amb les funcions públiques de l'ICAB, amb dades i criteris que poden ser d'interès procedents dels Departaments de Deontologia, Honoraris, Torn d'Ofici i Estrangeria.

1. DEONTOLOGIA

Criteris pràctics del secret professional

En el marc de la labor constant de difusió de criteris de caràcter pràctic, des del Departament de Deontologia i Intrusisme de l'ICAB, en el curs dels exercicis 2018 i 2019, exposarem, en quatre comunicacions, els aspectes més rellevants de la pràctica diària de consulta, tràmit i resolucions, en matèria de secret professional i confidencialitat, en la funció pública de l'ICAB respecte d'aquesta matèria.

És necessari que, com a primer criteri pràctic, però, assenyalem les principals normes jurídiques que determinen, el marc de la funció pública col·legial de l'ICAB, en relació al particular, i, en conseqüència, apliquem els criteris pràctics, interpretatius, orientatius, i informatius, podent establir dues categories, com són les normes de l'ordenament jurídic general, no específic de l'advocacia, i les de l'ordenació pròpia de la professió.

En la primera categoria, hem de situar:

A).- En primer lloc, els articles 18è i 24è de la Constitució Espanyola, el primer d'ells respecte el dret a la intimitat, i el secret de les comunicacions, amb una important transcendència en quant a la protecció de dades i usos de les noves tecnologies, i el segon més concret en allò que ens interessa, com és el dret a un procés amb totes les garanties, i el dret a la prova, moltes vegades de la mà i d'altres en col·lisió.

B).- En segon lloc, l'actual article 542.3 de la Llei orgànica del Poder Judicial, definidor del concepte i abast del secret professional, en la seva vessant d'obligació per l'advocat, i de respecte per part dels òrgans judicials.

C).- En tercer lloc, les referències al secret i a la confidencialitat que es desprenen, bé del propi Codi Penal, en el tipus de l'article 199è, bé de les normes processals, com els articles

262è i 263è de la LECRIM, respecte de les obligacions de denunciar, o els articles 283è.3 i 287è de la LEC, respecte la licitud o legalitat de les proves.

D).- Finalment, l'obligada observació, en relació als criteris a adoptar, de les normes de l'ordenament jurídic general com ho són les que regulen la protecció de dades, l'ús de les noves tecnologies, o la prevenció contra el blanqueig de capitals, d'entre d'altres.

En la segona categoria, hem de situar:

A).- La Llei 7/2006 de 31 de maig, del Parlament de Catalunya, de l'exercici de les professions titulades i dels col·legis professionals, en especial els articles 10è (obligació de secret), 39è (funcions públiques col·legials), o 48è (règim disciplinari i facultats disciplinàries), malgrat ser una norma que afecta l'ordenament jurídic general, per la seva directa incidència i afectació en la nostre regulació deontològica.

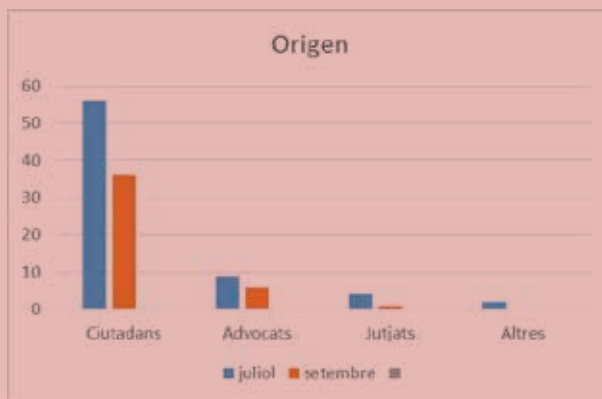
B).- La Normativa de l'Advocacia Catalana, i en especial els articles 31è a 34è (definició, extensió, aixecament i empara), els articles 22è (risc de violació del secret), 29è (extensió i confidencialitat en quant a les comunicacions entre advocats), i 65è.4 (tipificació com a falta molt greu de la violació del secret), o 66è (diferents modalitats de risc, com a faltes greus).

C).- Els vigents estatus de l'ICAB, articles 32, 37è (definició, extensió i tutela col·legial), i 34è. C), f) i 44.

D).- Les normes deontològiques estatals, supletòries en l'àmbit territorial de Catalunya, i d'aplicació directa en l'àmbit de la resta de l'Estat Espanyol, com són l'Estatut General de l'Advocacia Espanyola, als articles 32è (definició), o 80è a 93è (règim disciplinari), i el Codi deontològic de l'Advocacia Espanyola, als articles 5è, 12è i 13è (definicions, i extensions).

E).- I finalment, encara que també amb caràcter supletori, el Codi Deontològic dels advocats i advocades de la Unió Europea, als articles 2è.3 (definició), 3è.2 (risc) i 5è (extensió i tractament de la confidencialitat), amb especialitats d'aplicació principal (no supletòria) a la relació entre advocats residents en diferents estats membres, com la regulada a l'article 5è.3.1 (reserva expressa de confidencialitat a les comunicacions).

Durant el tercer trimestre 2018, 114 han estat les queixes que s'han presentat davant del Departament de Deontologia, de les quals 92 són llistades per ciutadans, 14 d'advocats, 5 de Jutjats i 3 d'altres.

2. SERVEIS D'ORIENTACIÓ JURÍDICA

APUNT DEL TRIMESTRE: TRAMITACIÓ DE JUSTÍCIA GRATUÏTA EN ELS LITIGIS TRANSFRONTERERS

Es tracta de litigis en els quals la part que sol·licita l'assistència jurídica gratuïta resideix habitualment o està domiciliada en un Estat membre de la Unió Europea (UE) diferent d'aquell altre país on està el tribunal competent.

La Llei 1/1996, de 10 de gener d'Assistència Jurídica Gratuïta estableix el mecanisme de col·laboració entre els estats per garantir l'accés gratuït a la justícia dels ciutadans residents a la UE en aquests litigis.

En els diferents punts del Servei d'Orientació Jurídica de l'ICAB ens trobem amb sol·licitants que resideixen en el nostre territori i volen iniciar o comparèixer en un procediment que se segueix davant dels jutjats d'un altre país de la UE. En aquests casos, es demana tota la documentació econòmica de la unitat familiar del sol·licitant per tal d'enviar-la a la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta de Barcelona que s'encarrega de retornar-nos-la traduïda a l'idioma corresponent en cada cas. Un cop tenim tot l'expedient complet, des

de l'ICAB, s'envia a l'autoritat receptora de l'Estat competent que serà la que s'encarregarà de concedir o denegar el dret a litigar gratuïtament al justificable en aquell procediment.

L'altre supòsit és aquell que es produeix quan arriba la sol·licitud de justícia gratuïta per part d'un ciutadà que resideix en un altre Estat de la UE en un procediment que se segueix al nostre país. En aquest cas, s'obre un expedient de justícia gratuïta i es tramita com a qualsevol altre sol·licitud designant-se advocat d'ofici en el cas que el dictamen sigui favorable.

Segons la Llei 1/1996, de 10 de gener, l'ICAB és l'autoritat encarregada de fer la gestió relativa al reconeixement del dret a litigar gratuïtament en aquests supòsits.

Per tant, l'ICAB reconeix el dret quan el tribunal competent correspon a la nostra demarcació. En els casos en què el ciutadà resideix en el nostre territori i vol litigar en un altre Estat de la UE, l'ICAB s'encarrega de rebre la sol·licitud de justícia gratuïta del ciutadà, i tota la documentació per tal de ser traduïda a l'idioma que correspongui i un cop fet aquest tràmit enviar la sol·licitud a l'autoritat receptora de l'estat on es substanciarà el plet.

És important destacar que el propi ciutadà pot fer la gestió per sol·licitar la justícia gratuïta directament accedint al portal de l'atles judicial europeu (<https://e-justice.europa.eu>). La intervenció de l'ICAB en aquest cas es preveu per tal que tota la traducció de la documentació no tingui cap cost pel ciutadà que finalment tingui reconegut el dret a litigar gratuïtament.

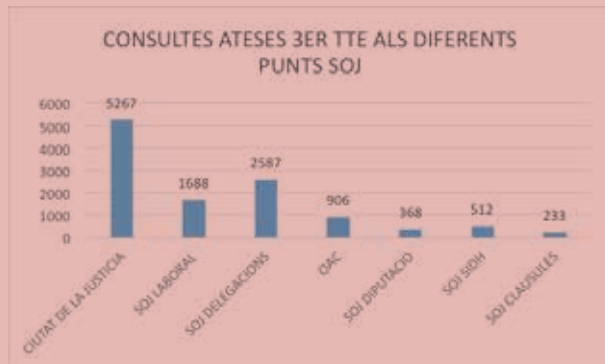
Si finalment l'Estat competent al que li correspon el reconeixement del dret a la justícia gratuïta denega aquest dret, el ciutadà haurà d'assumir el cost de la traducció de la documentació.

A través de l'atles judicial europeu es pot saber quina és l'autoritat receptora, és a dir, aquella que farà tràmits de justícia gratuïta de l'altre Estat i, per tant, a la que s'haurà d'enviar la sol·licitud.

Dinamarca queda exclosa de tot aquest procediment i la col·laboració entre estats de la UE queda limitada a l'àmbit civil i mercantil.

Consultes ateses al SOJ

Durant el tercer trimestre de 2018, s'han atès un total d'11.561 consultes que han estat repartides entre tots els punts d'orientació jurídica que l'ICAB posa a disposició dels usuaris i usuaris, segons es pot visualitzar en la següent gràfica.

Per altra banda, el passat mes de juliol es va inaugurar una nova oficina on s'ofereix el servei d'orientació jurídica en matèria d'habitatge al districte de Ciutat Vella. El SOJ va començar el dia 2 de juliol i resta obert els dilluns i dimecres de 10:00 a 13:30 hores i dijous de 15:00 a 18:30 hores.

Des del seu inici, s'han atès més de 20 consultes vinculades a la problemàtica d'habitatge.

3. SERVEI DE TRAMITACIÓ DE JUSTÍCIA GRATUÏTA

APUNT EL TRIMESTRE: RECONeixEMENT EXCEPCIONAL DEL DRET A JUSTÍCIA GRATUÏTA: PROBLEMÀTICA EN LA TRAMITACIÓ

La Llei 1/96, de 10 de gener, d'Assistència Jurídica Gratuïta en el seu article 5 recull el reconeixement excepcional del dret a justícia gratuïta a aquelles persones que així ho sol·licitin sempre que no s'excedeixi el quintuple de l'PREM. Però aquest criteri econòmic ve flexibilitzar per una sèrie de valoracions més subjectives en les que s'ha tingut en compte la jurisprudència constitucional per tal d'apreciar diferents circumstàncies que farien oportú aquest reconeixement.

Tot i l'anterior, una vegada tramitat l'expedient, la competència del reconeixement d'aquest dret excepcional correspon a la Comissió d'Assistència Jurídica Gratuïta de Barcelona (CAJGB) sense que des del servei de tramitació de l'ICAB es pugui fer un pronunciament que no sigui la qualificació provisional del dictamen com a desfavorable per circumstàncies excepcionals (D2) perquè, a partir d'aquí, pugui fer-se una apreciació més flexible i ampla de les dades i antecedents que hi hagi en l'expedient.

El fet de no poder entrar a valorar més enllà del que és el mòdul legal implica moltes vegades haver de fer un dictamen desfavorable (D2) que obliga al ciutadans a presentar una sol·licitud indicant quines són aquestes circumstàncies

valorables a efectes d'obtenir una resolució favorable aportant la documentació que considerin. En l'any 2017 del total d'expedients que es van tramitar amb referència BCN no penals, es van fer per part dels serveis de tramitació 419 desfavorables però amb circumstàncies excepcionals valorables en apreciar qüestions i situacions susceptibles d'altre tipus de resolució. D'aquests un 34,84% van obtenir una resolució definitiva favorable de la CAJG.

La conseqüència directa és la dilació per obtenir un dictamen definitiu implicant un retard en la tramitació del procediment, tant per als que estan iniciats com per als que estan per fer. Però a això, s'ha d'afegir una segona problemàtica en quan a l'afectació personal al ciutadà en tant se li obliga a fer una nova tramitació, ja sigui via correu ordinari o bé personalment a les oficines de la CAJGB. Aquí hem de tenir en compte que són molts els casos en els que es tracta de gent gran, persones amb alguna discapacitat i problemes de mobilitat i col·lectius que, per diferents motius, tenen dificultats per fer gestions de qualsevol tipus.

Seria possible evitar aquests inconvenients als ciutadans? Aquest és el plantejament que es podria fer i que podria passar per ampliar, en determinades situacions, la possibilitat d'apreciació subjectiva en la primera fase de tramitació que es fa en els Col·legis Professionals.

4. ESTRANGERIA: APUNT DE LES NOVETATS INTRODUÏDES PEL RD-LLEI 11/2018 EN MATÈRIA D'ESTRANGERIA

El 4 de setembre del 2018 es va publicar en el número 24 del BOE el Reial decret-llei 11/2018, de 31 d'agost, de transposició de directives en matèria de protecció dels compromisos per pensions amb els treballadors, prevenció del blanqueig de capitals i requisits d'entrada i residència de nacionals de països tercers i pel qual es modifica la Llei 39/2015, d'1 d'octubre, del Procediment Administratiu Comú de les Administracions Públiques.

El Reial decret-llei dedica el títol III a la transposició de la directiva de la UE en matèria de requisits d'entrada i residència de nacionals de països tercers amb fins d'investigació, estudis, pràctiques, voluntariat, programes d'intercanvi d'alumnes o projectes educatius i col·locació au pair, que es tradueix en la modificació de la Llei 14/2013, de 27 de setembre, de recolzament als emprenedors i la seva internacionalització, i en la modificació del Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, aprovat pel Reial decret 557/2011, de 20 d'abril.

Modificació de la Llei 14/2013, de 27 de setembre, de recolzament als emprenedors i la seva internacionalització.

El Títol III destina l'article tercer a la Llei 14/2013. La modificació afecta a la residència per formació, investigació i desenvolupament i innovació (art. 72), al visat de residència (art. 75.4), al procediment per sol·licitar l'autorització de residència (art. 76) i afegeix dues noves autoritzacions de residència: l'autorització de residència a l'estudiant per la cerca d'ocupació o per emprendre un projecte empresarial (disposició addicional dissetena) i l'autorització de residència per pràctiques (disposició addicional divuitena). També regula les taxes per autoritzacions de residència i tramitació de comunicacions (disposició addicional dinovena) i modifica les disposicions finals novena i tretzena.

L'autorització de residència per formació, investigació i desenvolupament i innovació es desdobra en dues autoritzacions: l'autorització de residència per investigació UE i l'autorització per investigació nacional. La primera modalitat incorpora l'opció de mobilitat que permet als titulars d'aquesta autorització entrar, residir i desenvolupar una investigació en un o varis Estats membres en el cas de ser concedida per Espanya, i a les entitats establertes en altres estats membres de la Unió desplaçar a Espanya els estrangers que en són titulars en l'esmentat Estat membre.

Les persones estrangeres que, una vegada finalitzats els estudis en una institució d'educació superior, hagin assolit el nivell 6 d'acord al Marc Europeu de Qualificacions, podran sol·licitar una autorització de residència per cercar una feina adequada al seu nivell d'estudis o per emprendre un projecte empresarial durant un període màxim i improrrogable de dotze mesos i que permetrà, en el seu cas obtenir la corresponent autorització de residència i treball.

Els estrangers que hagin obtingut un títol d'educació superior en els dos anys anteriors a la data de sol·licitud o que estiguin realitzant estudis que condueixin a l'obtenció d'un títol d'educació superior a Espanya o a l'estranger podran sol·licitar una autorització de residència per pràctiques.

Modificació del Reglament de la Llei Orgànica 4/2000, d'11 de gener, aprovat pel Reial decret 557/2011, de 20 d'abril.

L'article quart dona un nou redactat a diferents articles del capítol II del Títol III del RD. 557/2011, relatiu a l'autorització d'estada per estudis, mobilitat d'alumnes, pràctiques no laborals o serveis de voluntariat.

S'amplia la durada de l'estada a dos anys quan el programa d'estudis es desenvolupi en una institució d'ensenyament superior autoritzada i condueixi a l'obtenció d'un títol d'educació superior reconegut. Es permet a l'estranger

que es troba regularment a Espanya sol·licitar una autorització d'estada; autorització que també podran sol·licitar-la les institucions d'ensenyament en els casos de realització de programes d'ensenyament superior. En matèria de mobilitat dins de la UE, es distingeix entre els estudiants titulars d'una autorització d'estada per la realització de programes d'ensenyament superior i que participin en un programa de la Unió o multilateral que inclogui mesures de mobilitat o que estiguin cobertes per acord entre dues o més institucions d'ensenyament superior i aquells que, havent estat admesos per la realització o ampliació d'estudis en un altre Estat membre de la Unió, no estiguin coberts pel programa o acords esmentats.

ACCIONS DEL SERVEI	JULIOL	AGOST	SETEMBRE	3TRI.
Comunicar situació tràfic de persones				0
Contactar amb consolat				0
Contactar amb el lletrat	18	6	2	26
Gestionar petició justícia gratuïta	2		2	4
Orientació jurídica	37	19	12	68
Tramitació petició d'asil				0
TOTAL MENSUAL	57	25	16	98

